

## Juryrapport ZorgSaamWonen Award 2021, 4 oktober 2021

Eenzaamheid en Wonen | Ruimte voor ontmoeting

Dit juryrapport geeft weer wie de winnaar is van de ZorgSaamWonen Award 2021. Dit jaar staat de Award in het teken van Eenzaamheid en Wonen. Na een introductie komen de juryleden aan bod, de inzendingen, de jurywerkwijze, de genomineerden en... de winnaar!

### Introductie

De aanpak van eenzaamheid staat volop in de belangstelling. Helaas is nog onderbelicht dat ook de gebouwde omgeving kan bijdragen aan het voorkómen of verminderen van eenzaamheid in wijken, buurten en dorpen. Daarom staat de eerste ZorgSaamWonen Award dit jaar in het teken van eenzaamheid en wonen. Met als motto: ruimte voor ontmoeting. Gezocht is naar voorbeelden in de gebouwde omgeving en fysieke ingrepen die helpen eenzaamheid tegen te gaan, zoals aantrekkelijke wandelroutes, brede galerijen, strategisch geplaatste bankjes en ontmoetingsruimten. Het doel van de prijsvraag is het bieden van erkenning aan inspirerende voorbeelden, het werken aan meer bewustzijn en het activeren van partijen om ook vanuit het fysieke domein eenzaamheid tegen te gaan.

### Juryleden

De jury bestaat uit de volgende leden:

- Cees van Boven, juryvoorzitter, bestuursvoorzitter Woonzorg Nederland;
- Marilyn Haimé, lid van de Raad van Ouderen vanuit het NOOM, Netwerk Organisaties van Oudere Migranten;
- Rick Kwekkeboom, lector Langdurige Zorg en Ondersteuning Hogeschool van Amsterdam, lid Wetenschappelijke Adviescommissie Eén tegen Eenzaamheid;
- Desirée Uitzetter, directeur Gebiedsontwikkeling BPD en voorzitter NEPROM;
- Peter van Assche, architect, oprichter van bureau SLA en lector Architecture & Circular Thinking, Academie van Bouwkunst in Amsterdam.

### Inzendingen

Van 15 juni tot en met 15 september 2021 konden projecten worden aangemeld voor de ZorgSaamWonen Award 2021. Aanmelding stond open voor individuele burgers, groepen burgers, vrijwilligersorganisaties, architecten, ontwikkelaars, woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en andere non-profit-en for-profit-organisaties en overheden.

Inzendingen moesten voldoen aan vier criteria:

- 1) projecten moeten gerealiseerd zijn. Een bankje dat neergezet is op een mooi punt in de wijk. Een verbrede galerij die uitnodigt tot een praatje. Een ruimte in het woongebouw die ingericht is als gezamenlijke klusruimte. Er moet dus echt iets te zien of te ervaren zijn;
- 2) projecten moeten in de reguliere woningvoorraad of reguliere woonomgeving plaatsvinden. Het gaat dus niet om aanpassingen in een zorggebouw, zorgomgeving of vormen van groepswonen. Gezocht is naar voorbeelden in gewone buurten en woongebouwen. Het woongebouw mag wel specifiek gericht zijn op ouderen maar dat hoeft niet. Wat kun je doen in een gewone wijk? Daar is het ons om te doen;
- 3) het moet gaan om projecten waar 'fysieke ingrepen' een expliciete, betekenisvolle en aantoonbare bijdrage leveren aan het voorkómen of tegengaan van eenzaamheid. Er is veel aandacht voor sociale ingrepen zoals een vriendschapscursus,

ontmoetingsochtend, wandelclub of buddy's, maar deze Award is gericht op het ontwerp of de aanpassing van de fysieke omgeving. Wat kun je doen in de vormgeving van het woongebouw en de buurt? Welke fysieke elementen kun je toevoegen?;

- 4) projecten moeten ouderen als minimaal één van de doelgroepen kennen. Het project hoeft niet specifiek gericht te zijn op ouderen maar ouderen moeten wel één van de groepen zijn waar het project voor bedoeld is. Een trapveldje voor de jeugd valt bijvoorbeeld buiten de scope van de Award.

### Jurywerkwijze

Alle inzendingen zijn in de vorm van een one-pager als portfolio verstuurd naar de jury. Op deze one-pager staat alle info van het project vermeld die de contactpersonen van de projecten met ons gedeeld hebben. Dat is ook de info die als basis dient om de projecten te beoordelen. De jury heeft in een juryberaad op 28 september 2021 de inzendingen beoordeeld op de volgende drie jurycriteria:

- 1) inspirerend project; het project biedt nieuwe inzichten, zet aan tot nadenken en/of actie en/of is ontwikkeld samen met de doelgroep;
- 2) effectief project; het project draagt bij aan het voorkómen of tegengaan van eenzaamheid, biedt ruimte voor ontmoeting. Hierover moet minimaal enige bewijslast beschikbaar zijn. Dit kan ook door storytelling;
- 3) haalbaar project: het project is kostenefficiënt onderbouwd en voor enige tijd geborgd. Daarmee heeft het potentie ook door andere organisaties of individuen uitgevoerd te worden.

Tijdens het beraad heeft de jury ook gelet op de betrokkenheid van de gebruikers zélf: hebben zij het initiatief (mede-)ontwikkeld of uitgevoerd?

### Genomineerden

De jury constateert dat er een grote diversiteit is van inzendingen. Dat is belangrijk, aldus de jury, omdat eenzaamheid een actuele en urgente opgave is die gebaat is bij veel verschillende soorten interventies, zodat uiteindelijk maatwerk mogelijk is. De jury onderscheidt drie categorieën:

- inzendingen die kleine en slimme oplossingen in de openbare ruimte tonen;
- inzendingen over woongebouwen of complexen;
- inzendingen die een sociale en organisatorische aanpassing in wijken en buurten betreffen.

De jury heeft waardering voor alle initiatiefnemers, en hoopt dat verdere bekendheid van de projecten kan bijdragen aan meer fysieke, ruimtelijke oplossingen om eenzaamheid in ons land te voorkomen of tegen te gaan. De jury wil recht doen aan de diversiteit van inzendingen; daarom nomineert de jury telkens één inzending in elke categorie.

1. In de categorie 'kleine ingrepen, grote gevolgen' nomineert de jury het landelijke initiatief van de [Buurtbankjes](#). BuurtBankjes moedigt buurtbewoners aan om de publieke ruimte voor hun huis in te richten als permanente ontmoetingsplaats, en dát werkt goed tegen eenzaamheid. Het motto is 'Maak van je stoep een huiskamer voor de buurt'. Het succes is met een stand van 113 bankjes per september 2021 indrukwekkend. Met een kleine ingreep wordt een groot effect bereikt. Het initiatief wordt gedragen door de bankjesbezitters en is dus bottom-up, dat is sterk. Er is weinig overhead nodig en de ruimtelijke ingreep is beperkt. Het valt of staat met de vasthoudendheid van de buurtbewoners die een bankje ter beschikking stellen. Waarbij de stoep vanzelfsprekend

altijd voldoende toegankelijk moet blijven voor passanten. De buurtbankjes zijn innovatief in zijn krachtige eenvoud.

2. In de categorie 'complexen' nomineert de jury het concept '[Inclusief wonen](#)' aan de Leidenweg in Arnhem. Het is een wooncomplex met 69 woningen voor ouderen, met een gemeenschappelijke tuin, een gemeenschappelijke ruimte en schuin onder elkaar geplaatste balkons die contact tussen bewoners bevorderen. Een communitybuilder zorgt voor het contact van de bewoners met de omgeving. Dit project spreekt ook aan omdat het gerealiseerd is in een bestaande wijk. Daardoor kunnen bewoners op oudere leeftijd in hun eigen vertrouwde omgeving blijven wonen, en hoeven zij hun sociale netwerk niet op te geven. Ook op die manier helpt het eenzaamheid tegen te gaan of te voorkomen. In de uitvoering is het concept niet heel innovatief, maar deze manier van bouwen verdient op grote schaal navolging. Voor toekomstige seniorenhuisvesting is het concept Inclusief wonen de minimumvereiste voor een aantrekkelijke woonomgeving die ouderen verleidt tot verhuizen.
3. In de categorie 'sociale of organisatorische aanpassing' nomineert de jury de [MuzeMobiel](#) in Uden. Dit project bestaat uit drie aangepaste elektrische golfkarretjes die kwetsbare bewoners van de wijk Bitswijk naar het bruisende wijkcentrum Muzerijk en naar elkaar thuis vervoeren. Dit bevordert het contact tussen bewoners en werkt op die manier tegen eenzaamheid. Bovendien levert de MuzeMobiel een waardevolle dagvulling (én contacten) voor de vrijwillige chauffeurs, die trots rondrijden in hun MuzeMobielhesje. Ook dat werkt goed tegen eenzaamheid. Het wijkcentrum is door de karretjes beter bruikbaar; bovendien zijn de wagentjes zo opvallend, dat je goed kunt spreken van een vrolijke toevoeging in het straatbeeld. De MuzeMobiel is een slimme combinatie van re-integratie, seniorenvervoer, duurzaamheid en nieuwe mobiliteit. Zo'n combinatie verdient een nominatie.

### **De winnaar**

Na een pitch op 4 oktober 2021 door elk van de genomineerden tijdens het Seminar Eenzaamheid en Wonen in het Kloosterkwartier in Veghel, heeft de jury besloten dat de juryprijs van de ZorgSaamWonen Award 2021 gaat naar: 'Inclusief wonen' in Arnhem. "Het project 'Inclusief wonen' combineert aandacht voor doorstroming op de woningmarkt in bestaande wijken met aandacht voor de groeiende vraag naar zorg én het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid. Die combinatie maakt dit project uiterst relevant als voorbeeld en verdient daarom navolging", aldus motiveert juryvoorzitter Cees van Boven de keuze voor deze winnaar.

Van harte gelukgewenst!

De prijsvraag is een initiatief van ZorgSaamWonen en Aanpakeenzaamheid.nl, met ondersteuning van het ministerie van VWS/Een tegen Eenzaamheid, Woonzorg Nederland, Zenzo Maatschappelijk Vastgoed en de gemeente Rotterdam.